MUZICA
REVISTA UNIUNII COMPOZITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
ȘI A CONSILIULUI CULTURII ȘI EDUCAȚIEI SOCIALISTE
ANUL XXXII NR. 7 (358) IULIE 1982

O nobilă operă de edificare umanistă

Două proeminente evenimente ale vieții noastre politice și social-culturale desfășurate recent pun în lumină istoria de ieri și de azi a spiritualității naționale și conferă sensuri înălțătoare, deschid drumuri noi dezvoltării creativității românești la confluența cu viitorul. Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 1—2 iunie, marcată de cuvîntarea de importanță capitală rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului, și al doilea Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste reprezintă într-adevăr cadrul cel mai larg și totodată exigent în care societatea noastră examinează problemele dezvoltării conștiinței ca factor dinamizator în procesul de transformare revoluționară, de progres multilateral al patriei, așa cum o cere programul partidului. La temelia activității desfășurată de marele forum investit cu responsabilitatea de a aprecia realizările vieții spirituale contemporane și de a fixa obiective superioare în acest domeniu se află ideea expusă de secretarul general al partidului privind relația dintre forțele de producție, care exercită un rol determinat în dezvoltarea societății, și factorul conștiinței ce potențează participarea omului ca ziditor al noii societăți. Analiza de o înaltă principialitate critică și luciditate științifică a fenomenelor complexe proprii dezvoltării conștiinței a scos încă o dată în evidență calitatea specifică democrației noastre socialiste de a fi în același timp reprezentativă și participativă, asigurînd exprimarea opțiunilor maselor largi de producători ai bunurilor materiale și spirituale într-un dialog fecund cu specialiștii, cu cadrele care lucrează în domeniul ideologiei, culturii și artei. Expunerea la Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului și cuvîntul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la închiderea lucrărilor celui de al II-lea Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste, salutul adresat participanților la Congres de tovarășa academician dr. inginer Elena Ceaușescu au imprimat dezbaterilor caracterul patriotismului fierbinte și umanismului revoluționar. În aceste documente este subliniată convingerea nestrămutată în virtuțile militante ale culturii și artei pe drumul ascendent al României Socialiste, valoarea acestora în contextul luptei dusă astăzi de toate popoarele lumii pentru triumful păcii și concordiei internaționale, pentru salvgardarea vieții și civilizației pe planeta unde s-a zămislit și continuă să pulseze epopeea umană.

Mai mult ca oricînd actul de cultură și-a văzut confirmată vocația prin excelență politică, socială, o vocație de edificare umanist-patriotică îndeplinind în organismul cetății noastre o funcție vitală și vitalizantă. Cultura și arta nu sînt astăzi la noi podoabe subțiri, rafinate, eventual superflue ale realității, ci componente indispensabile, adevăruri ale vieții, în tot eroismul dăruirilor, mîndria împlinirilor, altruismul eforturilor și convergența aspirațiilor pe care le implică viața în cetatea devenirilor noastre. Am ascultat la Plenară și la Congres nenumărate chemări ale celor care activează în industrie, în agricultură, în școli și în cămine culturale, în unitățile militare, vibrante apeluri spre noi și mai profunde implicații ale oamenilor de cultură și artă în procesul de îmbogățire a orizontului spiritual al maselor. Prețuind împlinirile autentice de pînă acum, participanții la marea dezbatere dedicată înfloririi culturii și artei au formulat exigențe înalte privind valori de creație artistică, de interpretare și exegeză în acest domeniu care să se adreseze generozității de simțire, să înflăcăreze gîndirea, să desăvîrșească modul de comportare umană. Perimetrul inspirației artistice a apărut in lumina opiniilor exprimate nelimitat de larg, de stimulator și totuși evocat cu pregnanță, fără echivoc, cu autenti-

https://biblioteca-digitala.ro

citatea celor care trăiesc și făuresc eroismul cotidian, celor care concretizează în fapt trăsăturile nobile ale națiunii noastre socialiste. Atît de amplă și de angajantă a fost prezentată de vorbitori tematica susceptibilă să fertilizeze frontul artei încît am avut în față mai elocventă ca oricînd imaginea inutilității acelei arte care s-ar vrea atemporală, fără reperul gliei și al contemporaneității. Observatori pertinenți ai impactului noilor creații asupra înțelegerii estetice, filosofice a acestora de către oamenii cărora le sînt adresate au relevat problematica complexă, mesajul bogat al multor opere ale compozitorilor noștri, în contrast cu trăsături nesemnificative ale altor lucrări. Ținînd seama de menirea care definește actul însuși de creație în orice domeniu și astfel și în cel al artei de a valorifca socialmente investiția morală și materială cu care se identifică, participanții la plenară și la Congres au insistat asupra necesității intensificării dezbaterii problemelor de concepție și limbaj, în fond asupra forței mesajului artistic, proces care se cuvine să reunească în dialog pe profesioniștii și pe beneficiarii creației, interpretării, exegezei artistice.

În toate aceste probleme cardinale ale culturii și artei muzica se regăsește cu importante aspecte pozitive și cu deziderate care se impun în cel mai înalt grad atenției noastre.

★

La 100 de ani de la nașterea lui George Enescu, cultura muzicală românească se afirmă cu o intensitate fără precedent în viața spirituală a țării și acest lucru înseamnă mult mai mult decît fireasca împlinire prin generații a idealului pentru care au militat muzicienii precursori. Vedem aici o expresie a adevărului că singura modalitate de valorificare a potențialului de creativitate al unei națiuni este dezvoltarea acesteia pe baza principiilor orînduirii superioare socialiste și comuniste care își află rațiunea de a fi în făurirea unei culturi și civilizații aflată integral în serviciul omului. Înalta misiune pe care evul socialist o atribuie culturii și artei a fost astfel definită în Expunerea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara din 1—2 iunie : „Literatura, muzica, arta trebuie să constituie o parte componentă a marilor epopei ale poporului nostru constructor conștient al socialismului și comunismului, să dea noi dimensiuni și mare perspectivă poporului nostru". Angajați să creeze o muzică pe măsura marilor imperative formulate în documentul amintit, anume o muzică „originală, patriotică și umanistă... cu un conținut bogat, care să oglindească munca, viața, realizările poporului nostru", compozitorii, interpreții, teoreticienii artei sunetelor își concretizează profunda lor adeziune la programul ideologic al partidului în opere inspirate din nobilul eroism constructiv al contemporanilor, în sprijinirea pasionată a mișcării artistice de masă stimulată de Festivalul național „Cîntarea României". Ca și alte domenii ale creației spirituale, muzica noastră a cunoscut îndeosebi în ultimii 15—17 ani realizări de notorietate, rezultat al climatului fertil în care sînt promovate talentele reprezentînd generații, personalități, experiențe de viață și artă, direcții stilistice dintre cele mai diferite. Tuturor acestora le este însă comun, așa cum a relevat tovarășul Nicolae Ceaușescu, „izvorul cu apă vie ce izvorăște din pămîntul udat de sudoarea și sîngele înaintașilor ; numai acest izvor este dătător de viață și inspirație". Într-adevăr, după modelul prestigios al precursorilor, creatorii muzicii românești de astăzi află în realitățile sociale, politice, în viața palpitantă a țării, în tezaurul folcloric național inepuizabile resurse de originalitate, întreaga forță a mesajului pe care îl rostesc cu o voce distinctă în concertul mondial de valori.

Într-un moment în care demersul patetic al artei sonore de a influența sensibilitatea oamenilor se confruntă pe multe meridiane cu dileme ce nu-și pot afla dezlegarea decît prin logica întoarcere la matca unei gîndiri și exprimări generoase, capabile să cultive eticul elevat și autenticul estetic, muzica are în România Socialistă deschise larg porțile spre realizarea identității sale în conținut și limbaj, a măiestriei care asigură recunoașterea durabilă, perenitatea. „Nu imitația, nu uniformizarea — atrage atenția tovarășul Nicolae Ceaușescu —, ci diversitatea, redarea specificului propriu al oricărui popor înseamnă adevărata creație artistică și literară". Un examen al împlinirilor muzicii noastre din ultimii ani în lumina exigențelor publicului, a opiniilor specialiștilor, a premiilor obținute ne dă dreptul, credem, să relevăm semnificative creații de la cîntec la simfonie, concert, cantată, oratoriu, operă, de la studiul și popularizarea valorilor culturii noastre muzicale de tradiție multimilenară pînă la interpretarea în sălile de concert și spectacol, pe platforme industriale a capodoperelor artei românești și universale. Muzica devine tot mai mult un bun al milioanelor de oameni, o dimensiune a vieții cotidiene, un factor al spiritualității contemporane românești. În același timp, tot ce constituie progresul culturii noastre muzicale din ultimii ani evidențiază, prin contrast, anacronismul unor neîmpliniri existente în frontul creației, interpretării, difuzării, al criticii și educației muzicale. Ne considerăm angajați să militățm cu forțe sporite pentru realizarea unor noi cîntece patriotice vibrante, care să producă în inima oamenilor aceeași emoție ce o transmit melodii ca *Tricolorul* sau *Republică, măreață vatră ;* sîntem, chemați să înnoim concepția și modalitățile de realizare a operei, baletului, operetei inspirate din realitățile epocii socialiste. Îndemnul făcut de secretarul general al partidului în Plenara din

https://biblioteca-digitala.ro

1—2 iunie la îndreptățita legitimare a continuității istorice a românilor pe vatra strămoșească va genera, sîntem siguri, noi pagini inspirate de creație muzicală și muzicologică semnificative pentru autohtonitatea civilizației materiale și spirituale românești. Un alt imperativ se referă la ridicarea pe trepte superioare a intervenției criticii la dezbaterea fenomenului sonor contemporan. În întregul demers privind locul și rolul muzicii în viața spirituală a națiunii căreia aparținem pornim de la această prețioasă indicație cuprinsă în Expunerea la Plenară : „Diversitatea de stiluri, de maniere artistice nu trebuie confundată niciodată cu atitudinea de îngăduință față de concepții sau mentalități străine idealurilor societății noastre socialiste". Se impune intensificarea prezenței valorilor muzicii în procesul educației estetice, îndeosebi în cadrul școlii de cultură generală, acolo unde este decisivă formarea muzicalității publicului larg, însușirea de către tinerele generații a tezaurului creației muzicale cu conținut patriotic. Considerăm că Uniunea compozitorilor și celelalte instituții muzicale trebuie să facă mai mult pentru difuzarea în mod organizat și sistematic a valorilor autentice în rîndul auditorilor, prin realizarea în întreprinderi, pe platforme industriale, în unități agricole a unor întîlniri, dezbateri, audiții cu participarea compozitorilor, interpreților, pedagogilor, criticilor, acțiuni care să devină edificatoare pentru tendințele estetice și de limbaj proprii diferitelor genuri muzicale. Trebuie, de asemenea, să facem totul pentru a depăși neajunsurile care persistă în activitatea de propagare a muzicii naționale în viața artistică de peste hotare astfel încît aceasta să-și poată îndeplini rolul înalt de mesagere ale spiritualității românești, ale politicii de pace și colaborare promovată de partidul și statul nostru.

Încredințat că dezbaterile stimulate de Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 1—2 iunie și de cel de al II-lea Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste precum și documentele adoptate deschid oamenilor de muzică orizonturi noi, canalizînd energiile, promovînd talentele, orientînd eforturile în spiritul cerințelor majore ale operei de edificare a societății noastre socialiste multilateral dezvoltate propun ca aceste principii, idei, îndemnuri, cerințe să se afle în mod activ și susținut la temelia întregii noastre activități, generînd analize aprofundate, acțiuni la nivelul instituției noastre și al fiecărui creator de muzică în parte, pe măsura destinului de azi și de mîine al culturii României Socialiste.

Vasile TOMESCU

17 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R.

Ani—lumină ai muzicii românești

Încărcați de semnificații, de înfăptuiri uriașe, sînt pentru întreg poporul nostru cei 17 ani — un timp atît de scurt în perspectiva istoriei ! — petrecuți de la Congresul al IX-lea al P.C.R., congresul afirmării depline a energiilor creatoare sub semnul viziunii consecvent revoluționare, care a condus România pe o nouă treaptă, calitativ superioară, în toate domeniile existenței materiale și spirituale ! Parte integrantă a vastului proces de înnoire spirituală, Muzica poate medita asupra propriului ei demers din această perioadă înregistrînd cu legitime satisfacții dar și cu o neabătută exigență, deopotrivă marile realizări ca și răspunderile mereu sporite care îi revin în vastul proces educațional desfășurat la dimensiunea întregii națiuni.

De la Congresul al IX-lea și pînă la recentele documente — între care cu o excepțională valoare teoretic-ordonatoare se înscrie expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 — o inflexibilă consecvență, întemeiată pe profunda cunoaștere a relației dialectice dintre baza materială a societății și dezvoltarea conștiinței sociale, a vieții spirituale, caracterizează politica Partidului în domeniul artei și culturii. Cu inflexibilă consecvență, Partidul și secretarul său general au afirmat funcția modelatoare, a artei și culturii în procesul de formare a omului nou, cu înflăcărare au răsunat apelurile adresate tuturor oamenilor de cultură, de a participa cu întreaga lor putere de creație la edificarea dimensiunii spi-

https://biblioteca-digitala.ro